

UNIVERSITATEA TITU MAIORESCU

ȘCOALA DOCTORALĂ DE DREPT

5

MEMORIUL ȘTIINȚIFIC

privind teza de doctorat

RĂSPUNDEREA JURIDICĂ A ADMINISTRATORULUI ÎN CADRUL SOCIETĂȚII PE ACȚIUNI

Subsemnatul, Ionel Didea, profesor universitar doctor la Universitatea „Titu Maiorescu” București, în calitate de conducător al tezei de doctorat **"Răspunderea juridică a administratorului în cadrul societății pe acțiuni"** elaborată de domnul doctorand Teliceanu Viorel-Gabriel, formulez următoarele aprecieri privind teza mai sus-menționată:

APRECIERI GENERALE ASUPRA TEZEI DE DOCTORAT

Tematica tezei de doctorat este actuală și importantă pentru domeniul drept, realizând într-o manieră originală analiza multidisciplinară a problematicii răspunderii juridice a administratorului, în mod particular, în cadrul societății pe acțiuni; importanța științifică a studiului rezidă în contribuția semnificativă a doctorandului la înțelegerea conceptului de răspundere juridică a administratorului, în analiza critică a acesteia reliefând limitele legislației în vigoare și expunerea impactului acesteia în relațiile sociale ce disciplinează activitatea de administrare a societăților pe acțiuni.

Analiza critică asupra conceptului răspunderii juridice ar fi incompletă în măsura în care nu ar fi propuse măsuri de corecție, transpuse într-o propunere coerentă de modificări legislative. Tocmai asta face doctorandul în cuprinsul tezei sale, ne propune modificări *de lege ferenda* apte să ne confere o perspectivă mai coerentă asupra răspunderii juridice a administratorului în cadrul societății pe acțiuni.

În acest sens, doctorandul propune o cercetare științifică multidisciplinară pentru a înțelege că acest concept al răspunderii juridice a administratorului în societățile pe acțiuni este unul complex, ce depășește granițele dreptului comercial.

După cum spuneam, răspunderea a fost abordată pe cele patru dimensiuni, respectiv răspunderea civilă, răspunderea financiar-fiscală, răspunderea administrativă și răspunderea penală.

Formația de penalist a autorului tezei lasă să îl trădeze, însă cu toate acestea, poate în mod paradoxal, acesta accentuează indubitabil rolul de *ultima ratio* a răspunderii penale, în cadrul tuturor forme ale răspunderii juridice.

Se constată, de la început că, între tema stabilită și conținutul tezei de doctorat există concordanță deplină; de asemenea se remarcă stilul aprofundat, logic și original al autorului, care aduce o contribuție proprie asupra analizei temei, aceasta este evidentă pe tot parcursul tezei, prin concluziile și tezele expuse, precum și prin opiniile personale emise în legătură cu toate cele patru de răspundere juridică abordate, ceea ce ne îndreptățește să apreciem că lucrarea prezintă un caracter de noutate și relevanță pentru domeniul de studiu.

Motivația alegerii temei și a desfășurării cercetării științifice a izvorât din preocuparea personală și profesională constantă a doctorandului pentru studiu, în consonanță atât cu preocupările academice ale conducătorului de doctorat cât și cu preocupările profesionale ale autorului, preocupări începute pe parcursul studiilor de drept de mai multe niveluri urmate în cadrul unor centre academice diverse cum ar fi Facultatea de Drept a Universității “Ovidius” Constanța, Facultatea de Drept a „Universității București”, Institutul Național al

Magistraturii, Academia de Poliție „Alexandru Ioan Cuza” București sau Universitatea „Titu Maiorescu” București și dezvoltate în activitatea practică ulterioară.

O altă dimensiune a motivației alegerii temei a constat în dorința doctorandului de a realiza o analiză complexă interdisciplinară și de finețe a conceptelor răspunderii juridice, a întrepătrunderii celor patru forme de răspundere și în ce măsură acestea sunt analize pur teoretice sau prezintă o însemnătate practică demnă de luat în seamă.

Lucrarea îmbină date jurisprudențiale, doctrina existentă, legislația unor state europene în mod tradițional de referință în domeniul dreptului pentru țara noastră și chiar date statistice de la instituții cu relevanță în domeniu, reușind nu doar să tragă concluzii pertinente la actualul cadru legislativ, ci și să formuleze propuneri legislative cu importanță teoretică și practică.

În ceea ce privește contribuția proprie a doctorandului, aceasta este evidentă pe tot parcursul tezei, prin concluziile și tezele expuse, precum și prin opiniile personale emise în legătură cu răspunderea juridică a administratorului în cadrul societății pe acțiuni, contribuție ce conturează caracterul de originalitate al unora dintre abordările, ceea ce ne îndreptățește să apreciem că lucrarea prezintă un caracter de noutate și relevanță pentru domeniul de studiu.

Apreciem că teza de doctorat are relevanță din perspectiva contribuției aduse domeniului de studii universitare de doctorat „drept”, aducând plus valoare abordării răspunderii juridice a administratorului în cadrul societății pe acțiuni, temă de nișă în problematica dreptului.

Pe baza studierii unui număr mare de surse bibliografice de specialitate, a explorării unor pagini de web privitoare la acest domeniu și participării la activități științifice teoretice și practice, autorul a abordat subiectul tezei într-o manieră realistă și originală.

Este interesantă folosirea datelor statistice derivate din activitatea Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție, coroborate cu datele furnizate de Oficiul Național al Registrului Comerțului, implicând lucrării un

caracter aplicat și constituind un fundament stabil pentru orice concluzii și propuneri generate pe parcursul lucrării.

Îmi exprim convingerea că lucrarea va suscita interesul practicienilor din domeniul dreptului și a unui public cât mai larg, rezultatele cercetării fiind în măsură să capteze atenția factorilor interesați de problematica răspunderii juridice a administratorului în cadrul societății pe acțiuni, fie că sunt membri ai legislativului, magistrați, avocați, personal academic de specialitate, studenți ori masteranzi din mediul universitar cu preocupări în domenii specifice temei.

În ansamblu, lucrarea contribuie semnificativ la zestrea literaturii de specialitate și oferă o nouă perspectivă asupra importanței atragerii răspunderii juridice a administratorului în cadrul societății pe acțiuni, evidențiind necesitatea unei înțelegeri holistice și integrate a acestei instituții juridice esențiale.

STRUCTURA TEZEI

Teza este structurată pe șase capitole, au fost formulate concluzii și propunerile *de lege ferenda* și evident cuprinde și referințele bibliografice.

Așezarea acestor forme de răspundere în cuprinsul lucrării nu este întâmplătoare, ci vizează o creștere graduală a gravității formelor de răspundere.

Primul capitol este intitulat *Considerații generale privind societatea pe acțiuni*. Având un caracter introductiv, Capitolul I face o incursiune istorică a evoluției societăților, care cunosc o evoluție milenară, de la forme incipiente și rudimentare ale organizării activității economice, până la formele contemporane, moderne, de asociere și organizare.

Odată cu prezentarea evoluției istorice, sunt prezentate și actele normative ce au constituit suportul juridic al societăților, acte normative ce s-au aflat și ele într-un permanent proces de evoluție și adaptare la realitățile politice, economice și sociale.

Fiind un capitol introductiv, acesta nu omite să abordeze definirea

societăților, caracteristicile acestora și tipologiile lor, cu preponderență societatea pe acțiuni.

Deși este doar un capitol cu caracter introductiv, au fost identificate aspecte ce pot fi supuse procesului de îmbunătățire, prin adoptarea unor propuneri *de lege ferenda*, unele derivate din studiul dreptului comparat, și poate, în mod paradoxal, chiar din legislația Republicii Moldova.

Capitolul II al tezei vizează statutul juridic al administratorului în cadrul societăților pe acțiuni.

Societățile pe acțiuni, ca de altfel și celelalte tipuri de societăți, sunt, în realitate, niște ficțiuni, iar pentru ca voința socială să fie împlinită în mod concret, pentru ca deciziile luate în cadrul adunărilor generale să fie puse în practică, este nevoie de administrator, de persoane care să realizeze transpunerea acestora în planul concretului.

Lucrarea abordează natura juridică a funcției și subliniază natura sa duală, clarificată atât la nivel doctrinar, dar și în jurisprudența instanței supreme.

Capitolul III structurează răspunderea civilă a administratorului pe trei componente:

- ✓ Răspunderea față de societate în temeiul Legii nr. 31/1990;
- ✓ Răspunderea excepțională față de terți pentru depășirea limitelor mandatului;
- ✓ Răspunderea agravată în temeiul Legii nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență.

Capitolul dedicat răspunderii financiar-fiscale relevă caracterul autonom al acestei forme de răspundere. Cu toate acestea, dreptul fiscal prezintă legături indisolubile cu dreptul constituțional, cu dreptul administrativ, cu dreptul privat (civil și comercial) și cu dreptul penal.

Răspunderea contravențională ca formă a răspunderii juridice a fost teoretizată în cuprinsul capitolului V, fiind analizat cadrul general oferit de OG nr. 2/2001 privind contravențiile.

Capitolul următor este dedicat răspunderii penale a administratorului,

ridicându-se întrebarea dacă în realitate se respectă principiul potrivit căruia răspunderea penală este *ultima ratio* a răspunderii juridice. Acest capitol este structurat, în principal, pe trei direcții.

O primă chestiune vizează teoretizarea instituției fundamentale a dreptului penal, respectiv răspunderea penală instituită de Codul penal.

O a doua direcție vizează infracțiunile reglementate în partea specială a Codului penal, care nu presupun în mod necesar calitatea specială de administrator dar care sunt săvârșite de către administratori.

Cheia de boltă a acestui capitol se referă la subcapitolul dedicat infracțiunilor specifice săvârșite de administratori, reglementate de Legea nr. 31/1990 a societăților, și mai cu seamă a celor care își desfășoară activitatea în cadrul societăților pe acțiuni.

Pe parcursul subcapitolului au fost subliniate într-o manieră analitică limitele textelor de lege în vigoare și au fost formulate mai multe propuneri *de lege ferenda*.

Aceste propuneri, reluate în capitolul *Concluzii și propuneri de lege ferenda*, vizează atât chestiuni de tehnică legislativă, cum ar fi introducerea unor denumiri marginale ale infracțiunilor, până la chestiuni mai de substanță, cum ar fi reconfigurarea unor texte de lege ce incriminează faptele cu caracter penal, instituirea de noi infracțiuni ori dezincriminarea unora dintre infracțiunile existente.

Jurisprudența în materie penală cu referire la domeniul comercial nu este una efervescentă, ceea ce nu înseamnă că se impune abrogarea acestei răspunderi penale de nișă, reformarea legislației fiind demersul natural ce decurge din cuprinsul lucrării elaborate de către autor

Teza se încheie cu Capitolul VII intitulat *Concluzii și propuneri de lege ferenda* integrează concluziile ce răzbat din cercetarea realizată, privind răspunderea juridică a administratorului ce funcționează în cadrul societăților pe acțiuni, abordată dintr-o perspectivă pluridisciplinară.

Doctorandul prezintă, sintetic, imperativele și soluțiile pe care le consideră a fi necesare în realizarea dezideratului de a eficientiza domeniul abordat.

Folosirea metodei comparative pe parcursul lucrării a oferit prilejul indentificării eventualelor deficiențe ale legislației noastre în materie, dar, ceea ce este cel mai relevant, a oferit chiar soluții legislative apte a fi preluate, fie așa cum se regăsesc în legislația statelor respective, fie adaptate cu ușoare modificări sau într-o manieră originală.

Concluziile sunt pragmatice și rezultă în urma definitivării direcțiilor de cercetare care susțin îndeplinirea obiectivelor de cercetare stabilite.

CONCLUZII

Concluzionând, lucrarea prezintă un plan de cercetare bine articulat și coerent, acest aspect este evident încă din partea introductivă, autorul reușind să stabilească o structură clară și logică a tezei, ghidată de obiectivele propuse, evidențiind încă de la început direcțiile de investigare și analiza specifică fiecărei secțiuni.

Contribuția personală este evidențiată de modul de structurare a tezei, de noutatea conceptelor prezentate, de calitatea argumentelor și concluziilor formulate, de nivelul de expertiză demonstrat, dar și de modul de diseminare a rezultatelor cercetării științifice.

Pe lângă cercetarea doctrinară amplă și referințele la surse naționale și internaționale, autoarea a dat dovadă de o stăpânire riguroasă a jurisprudenței, ceea ce oferă lucrării o relevanță practică considerabilă. Această abordare face teza valoroasă atât din punct de vedere academic, cât și pentru practicienii dreptului.

Autoarea dovedește o bună înțelegere a temei, aducând clarificări valoroase asupra noțiunilor juridice implicate și propunând soluții fundamentate

pentru unele dintre problemele controversate ale dreptului obligațiilor. În același timp, lucrarea demonstrează o abordare critică asupra reglementărilor legale, oferind o viziune coerentă asupra modurilor de transmitere a obligațiilor și a efectelor acestora asupra raporturilor juridice.

Consider că teza de doctorat „Răspunderea juridică a administratorului în cadrul societății pe acțiuni” îndeplinește în mod deplin exigențele academice și științifice pentru acordarea titlului de doctor în drept. Cercetarea se distinge prin coerența structurii, rigoarea metodologică, profunzimea analizei și relevanța concluziilor, iar aportul original al doctorandului contribuie atât la doctrina de drept privat, cât și la practica juridică și legislativă.

În consecință, recomand susținerea publică a tezei și acordarea titlului științific de doctor în domeniul drept.

Prof. univ. dr. Ionel DIDEA,